

Gemeenten zoals Culemborg die overlast van Marokkaans-Nederlandse jongeren ondervinden, kunnen hulp krijgen van het praktijkteam. De jongeren op de foto komen niet in het verhaal voor / foto: Pallieter de Boer.

INTERVIEW **Praktijkteam Overlastgevende Marokkaans-Nederlandse Jongeren**

“WE HEBBEN VEEL PRAKTISCHE KENNIS GEBUNDELD”

Inbraken, straatroof, mishandeling, vernieling, intimidatie en bedreiging. Niet alleen de grote steden in de Randstad, maar ook de middelgrote steden in de provincie kampen in bepaalde wijken met ordeproblemen. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in juni samen met een aantal andere partijen het Praktijkteam Overlastgevende Marokkaans-Nederlandse Jongeren opgericht. Daarmee krijgen alle gemeenten snel en praktisch hulp aangeboden bij de aanpak van overlast die kan leiden tot ontwrichting van de maatschappij.

door Sandra Put

De auteur is werkzaam als journalist bij KEPCOM Creatieve Communicatie

In de Roermondse buurt Donderberg is het regelmatig onrustig. Verboden wapenbezit, mishandeling, straatovervallen, woninginbraken en intimidatie: de overlast neemt er toenemende criminele vormen

aan. In Roermond werd niet zo lang geleden de spreekwoordelijke druppel bereikt. Marokkaans-Nederlandse jongens verruïneerden een politieauto. Ook in de probleemwijk Terweijde in Culemborg is regelmatig sprake van overlast. Zo werden daar recentelijk vijf jongeren opgepakt voor het in het bezit hebben van een kapmes en een knuppel. Het zoveelste incident in de wijk. “Zulk gedrag

kun je maar op één manier aanpakken”, stelt Bert Westerveld, beleidsmedewerker van het programma Integrale Veiligheid bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). “En dat is met alle organisaties binnen de gemeente één heel duidelijke lijn trekken. Dit gedrag is niet te tolereren. Het inzetten van de juiste kennis op de juiste tijd en juiste plaats is cruciaal.”

PRAKTIJKTEAM

Speciaal daarvoor heeft het ministerie van BZK in juni het Praktijkteam Overlastgevende Marokkaans-Nederlandse Jongeren opgericht. In samenwerking met het ministerie voor Wonen, Wijken en Integratie (WWI), het Interactieteam Interetnische Spanningen Jeugd en Veiligheid, het instituut voor multiculturele ontwikkeling FORUM en de expertgroep van het Landelijk Expertisecentrum Diversiteit (LECD). “Daarmee hebben we heel veel praktische kennis gebundeld”, aldus Westerveld, die als secretaris aan het praktijkteam verbonden is. “De expertise varieert van kennis over het bestuurlijk-juridisch instrumentarium, jeugd- en veiligheidsbeleid, risicocommunicatie, polarisatie, interetnische spanningen en het betrekken van de Marokkaans-Nederlandse gemeenschap tot de inzet van politieagenten die weten hoe je met verschillende culturen om moet gaan. Alles bij elkaar zijn het precies de zaken die je als gemeente nodig hebt om de problemen een halt toe te roepen.”

“Het streven is om in acute situaties binnen 48 uur hulp te bieden”

De hulp van het praktijkteam wordt gratis aangeboden – of kan worden aangevraagd – wanneer overlastgevende Marokkaans-Nederlandse jongeren het leven in een wijk of buurt totaal ontwrichten en de overlast escaleert of uit de hand dreigt te lopen. “We streven ernaar om met het team in acute situaties binnen 48 uur en gedurende maximaal twee maanden hulp te bieden. In de periode van ondersteuning zijn de contacten tussen het praktijkteam en de gemeenten heel intensief. We leveren geen extra toezicht- of handhaving-capaciteit op straat en nemen ook de verantwoordelijkheid voor de openbare orde niet over, maar denken mee en dragen ideeën aan die elders effectief zijn gebleken.”

GESTERKT

“Door het praktijkteam voel je je vooral heel erg gesterkt. Je staat er niet meer alleen voor”, zegt burgemeester Henk van Beers van de Limburgse gemeente Roermond (55 680 inwoners). Hij werd begin oktober door het praktijkteam benaderd naar aanleiding van de problemen in zijn stad. “Ik was op dat moment in Den Haag om de prijs in ontvangst te nemen voor de Beste Binnenstad 2009-2011. We

hebben een geweldige binnenstad met een zeer stevig winkelarsenaal. Jaarlijks hebben we alleen al door het Designer Outlet Center 3,5 miljoen Nederlandse en Duitse bezoekers. Maar het is niet alleen zonneschijn in Roermond.”

Van Beers doelt op de diefstallen, overvallen, straatroven en andere criminele activiteiten die in de wijk Donderberg de laatste tijd aan orde van de dag zijn. “We kampen in deze buurt al sinds 2000 met problemen, veroorzaakt door met name een groep Marokkaans-Nederlandse jongeren. De overlast is in de loop van de tijd wel afgenomen, dankzij de repressieve maatregelen die wij hebben genomen. Ook zijn welzijnsmedewerkers de wijk ingegaan om de jongeren aan te spreken op hun gedrag. Sinds anderhalf jaar nemen de problemen echter weer toe. Een aantal oproerkraaiers probeert carrière te maken binnen de criminaliteit. Andere kwajongens zien hen als een voorbeeld.”

“Wat kun je doen als zelfs de politie de controle begint kwijt te raken?”

Het opzetten van een speciaal politiewijkteam, het inzetten van jongerenwerkers, het aanstellen van meer stadstoezichthouders, het inschakelen

van particuliere beveiligingsbedrijven en het veroordeeld krijgen van een aantal jongeren; burgemeester Van Beers heeft alles al uit de kast gehaald om de problemen het hoofd te kunnen bieden. Het geweld heeft zich echter inmiddels ook tegen de politie gekeerd. “Begin oktober was een politieauto doelwit. Daarmee is de grens absoluut overschreden. Je staat met je handen in het haar. Wat kun je doen als je zelfs als politie de controle begint kwijt te raken?”

GEZINSCOACHES

De hulp van het praktijkteam kwam voor Van Beers dan ook als geroepen. “We hebben met acht mensen over onze noodsituatie gesproken. Ze zijn goed op de hoogte van de problematiek en denken met ons mee. De kracht van het praktijkteam is dat de teamleden weten wat er in de rest van Nederland wordt ondernomen. Ze weten welke maatregelen effectief zijn en op welk moment deze moeten worden ingezet.”

Zo is in Roermond onder meer besloten straat- en gezinscoaches in te schakelen. De gemeente beschikte al over een speciaal multicultureel centrum waar vaders van Marokkaans-Nederlandse jongeren bij elkaar werden geroepen om te praten over hun kinderen, maar volgens het praktijkteam heeft dat weinig effect. “Marokkaanse Nederlanders hebben overwegend een schaamtecteeltuur”, verdui-

delijkt Bert Westerveld. “Ze praten niet snel over de problemen die hun kinderen veroorzaken. Je zult ze individueel moeten aanspreken.” Met het inzetten van gezinscoaches probeert burgemeester Van Beers daarom nu achter de voordeur te komen. “Goedschiks of kwaadschiks. Ik doe het niet met plezier, als het moet ga ik korten op de sociale uitkeringen.” Het breekmiddel is een zaak waar het ministerie van BZK de gemeente Roermond op heeft kunnen wijzen. Westerveld: “Er zijn nog wel meer bestuurlijk-juridische wegen die bewandeld kunnen worden om het doel te bereiken.”

KLANKBORDEN

Ook voor burgemeester Roland van Schelven van de gemeente Culemborg (27 500 inwoners) heeft het praktijkteam inmiddels wat kunnen betekenen. Hij werd begin september door het team benaderd toen zijn gemeente in het nieuws kwam vanwege ongeregelde heden in de wijk Terweijde. “Een Marokkaanse en een Molukse jongen kregen ruzie in een shoarmazaak”, vertelt hij. “Ze gingen met elkaar op de vuist en de Molukse jongen ‘won’. Dat leidde ertoe dat de Marokkanen in actie kwamen. Ze vernielden de ruiten van een auto in een van de Molukse straten. Dat gebeurde allemaal in één weekeinde.”

De maandag erna kreeg Van Schelven het bericht dat er Molukse versterking van buiten de stad naar

zijn gemeente zou komen. “Op dat moment doe je er alles aan om de openbare orde te handhaven.” De politie zette de ME in, Van Schelven wees de wijk via een noodverordening aan als veiligheidsrisicogebied. Dat betekende dat de politie er preventief mocht fouilleren. “We hebben ook direct contact gelegd met onze contactpersonen bij de moskee, in de Molukse gemeenschap en onze partners als de woningcorporatie en de welzijnsorganisatie.”

“De teamleden konden met hun ervaring aangeven wat we goed deden en wat anders kon”

Van Schelven zei in die noodsituatie natuurlijk geen nee tegen de aangeboden hulp van het praktijkteam. “Ze waren sterk vertegenwoordigd. We hebben twee uur met elkaar gesproken. Vooral het klankborden was goed. We brachten de situatie samen in kaart. Zij konden met hun ervaring aangeven wat we goed deden en wat anders kon. Uiteindelijk bleek dat we het al goed aanpakten. Dat gaf zeker in deze situatie het goede gevoel dat je op dat moment nodig had.” Daarnaast werd Van Schelven voorzien van namen van sleutelfiguren in de Marokkaanse en Molukse gemeenschap die zijn mensen zelf nog niet kenden. “En we hebben dankzij het praktijkteam geld gekregen voor

het inschakelen van twee extra ketenregisseurs voor de komende drie maanden. Dat is voor ons een heel belangrijke stap. We passen op vijftien probleemgezinnen de zogenoemde 'wrap around methode' toe. Daarbij zit de ketenregisseur met zowel justitie, zorg, schoolorganisaties, woningcorporaties en andere belangrijke partijen aan één tafel bij de begeleiding van criminele jongeren. Uitgangspunt is dat er duidelijke afspraken met de betrokkenen worden gemaakt. Goed gedrag wordt beloond, slecht gedrag wordt bestraft. De criminele jongeren ondertekenen een persoonlijk begeleidingscontract waarin afspraken zijn gemaakt die henzelf en heel het gezin betreffen. Door met alle ketenpartijen samen te werken, hopen we problemen in de toekomst te voorkomen."

Hoe prettig de komst van het praktijkteam van het ministerie van Binnenlandse Zaken ook was, Van Schelven geeft aan dat de problemen niet voorgoed zijn opgelost nadat de teamleden weer vertrokken. "Het is op dit moment rustig, maar ik zou het prettig vinden als het praktijkteam nog voor bestuurlijke nazorg zou zorgen. Om nog even na te praten over wat er is gebeurd en om te kijken of er nog zorgen zijn." <<

KENNIS BIJ HET PRAKTIJKTEAM

Ministerie van BZK: levert expertise over het bestuurlijk-juridische instrumentarium, openbare orde en veiligheid, polarisatie en risicocommunicatie. Ministerie voor WWI: heeft kennis over het bereiken van de doelgroep, de relatie tussen inburgering en opvoeding, interetnische spanningen en de rol van religie.

Interactieteam Interetnische Spanningen Jeugd en Veiligheid: biedt ondersteuning bij de aanpak van interetnische spanningen, jeugd en veiligheid en kan de lokale Marokkaans-Nederlandse gemeenschap betrekken. Het instituut voor multiculturele ontwikkeling Forum: geeft advies bij vragen over interetnische spanningen, jeugd en veiligheid.

Expertgroep Landelijk Expertisecentrum Diversiteit (LECD): ervaren politiemedewerkers van verschillende etnische achtergronden die adviezen geven aan gemeenten en politiekorpsen.